Kuntaliitto
Kommunförbundet

Lausunto

15.10.2019

Dnro 722/03/2019

Eduskunnan verojaosto

Lausuntopyyntönne

HE 24/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2020 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain 3 ja 12 §:n muuttamisesta

Kuntaliitto kiittää verojaostoa mahdollisuudesta tulla kuulluksi tuloveroasteikkoa, Tuloverolakiin ja ns. Avainhenkilölakiin tehtäviin muutoksiin liittyvässä Hallituksen esityksessä. Kuntaliitto tervehtii ilolla hallituksen linjausta kompensoida täysimääräisesti kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvat veronmenetykset. Kuitenkin, kuntien elinvoimaisuuden kannalta on tärkeämpää se, kuinka kunnat pystyvät kilpailemaan tuloverotettavista resursseista kunnallisveroasteellaan. Kunnallisverosta tehtävien vähennysten kasvaessa on ero nimellisten kunnallisveroprosenttien ja efektiivisten veroasteiden välillä muodostunut yli 5,5 prosenttiyksikön suuruiseksi, eron ollessa yksittäisissä kunnissa yli 8 prosenttiyksikköä.

Kuntaliiton verkkosivuilla on tilastoitu kunnallisveroprosentit ja efektiiviset veroasteet kunnittain vuodesta 2012 alkaen. Vuonna 2012 koko maan tasolla efektiivinen veroaste oli 14,49 % ja keskimääräinen kunnallisveroaste 19,24 %. Vuoden 2019 ennusteessa efektiivinen veroaste on 14,29 % ja kunnallisveroaste 19,86 % eli efektiivinen veroaste on laskenut vaikka nimellinen noussut 0,6 prosenttiyksikköä. Viime vuosina kunnallisveroasteiden ja efektiivisten veroasteiden eriytymiseen ovat vaikuttaneet isot verovähennysten korotukset ja toisaalta kilpailukykysopimuksen tuomat korotukset palkansaajien vakuutusmaksuihin, joiden aikaansaamia verotulomenetyksiä ei kunnille ole kompensoitu. Nämä työnantajilta siirtyvät vakuutusmaksut aiheuttavat Kuntaliiton arvioiden mukaan noin 400 miljoonan euron laskun kunnallisveron tuottoon.

Kunnat, joissa efektiivisen veroasteen ja kunnallisveroasteen välinen ero on suuri joutuvat nostamaan veroprosenttejaan muita enemmän kerätäkseen palvelujen järjestämiseen tarvittavat verotulot. Toisaalta kunnissa, joissa tulorakenteensa johdosta vähennykset purevat eniten eli erot kunnallisveroasteiden ja efektiivisten veroasteiden välillä ovat suurimmat, on suuria hankaluuksia saada houkuteltua korkeasti koulutettuja työntekijöitä, vaikka vain turvatakseen kunnalliset palvelut. Esim. auki olevat kunnalliset lääkärinvakanssit jäävät monesti täyttämättä juuri verotuksellisista syistä. Kuntien välisten erojen tasaamiseksi verovähennyksiä tulee pystyä siirtämään entistä enemmän tehtäväksi valtion verotuksessa.

Vaikka ideaalitilanteessa puhutaan verojärjestelmässä, jossa veropohjat ovat tiiviit, voidaan yksittäisiä verovähennyksiä arvioida myös muista kuin puhtaasti fiskaalisista syistä. Kotitalousvähennys on verotuksellinen instrumentti, joka on monille kunnille nyt ja vastaisuudessa merkityksellinen nimenomaan palvelutarjontaa lisäävänä tekijänä. Harvenevan palveluverkoston Suomessa on tärkeää, että kansalaiset pääsevät palvelujen äärelle ja verotuksellinen insentiivi on tehokas apuväline tämän tarjonnan aikaansaamisessa.

Kunnat ovat kärsineet kuluneena vuonna myös verotuksen puutteellisen hallinnoinnin seurauksista. Kunnallisverokertymät laahaavat kuntasektorilla satoja miljoonia perässä johtuen

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14,00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki
Puh. 09 7711
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi
Y-tunnus 0926151-4

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14,00530 Helsingfors
PB 200, 00101 Helsingfors
Tfn 09 7711
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi
FO-nummer 0926151-4

kahdesta merkittävästä, samanaikaisesti toteutetusta järjestelmäuudistuksesta. Yhtäältä palkan maksajien siirryttyä ilmoittamaan suorituksensa kuukausittain kansalliseen tulorekisteriin, ovat ilmoitusvaikeudet johtaneet alenemiin kunnallisverotilityksissä suhteessa maksettuihin palkkoihin ja palkkioihin, joista ennakonpidätys on toimitettu. Toisaalta käyttöön otettiin niin ikään vuoden 2019 alusta uusi ennakonpidätysmenetelmä, jossa luovuttiin palkanmaksukausikohtaisesta tulorajasta verokortilla ja myös erillisistä sivutuloverokorteista. Tämän johdosta palkankorotuksia ja poikkeuksellisia suorituksia ei ole pääsääntöisesti verotettu lisäprosentilla, kun vuosikohtainen tuloraja ei ole ylittynyt. Tämä vaikuttaa suoraan kunnallisverotuottojen tilitysrytmiin.

Tarkoituksena on ollut päästä eroon mittavista ennakonpalautuksien ja jäännösverojen maksusta ja saada ennakkoperintä paremmin vastaamaan verotuksen toimittamista. Muutoksen vaikutuksen tiedottaminen veronmaksajille oli hoidettu puutteellisesti ja nyt ollaan tilanteessa, jossa Verohallinnon mukaan kolmanneksella palkansaajista on verokortin veroprosentti liian alhaisella tasolla. Toisaalta uusi ennakonpidätysmenetelmä muuttaa kuntien verotilityksiä väistämättä takapainotteiseksi.

Kuntien verotilitysten ajoitus riippuu suuresti siitä, kuinka hyvin ennakkoperintä onnistuu vastaamaan verotuksen todellista tasoa. Tämä lisää muiden rahoitusmuotojen tarvetta kuntien taloudessa. Ehkä olisi syytä harkita verotilitysjärjestelmän päivittämistä siten, että se takaisi kunnille veronsaajina tasaisemman verotulokertymän. Kuntaliiton kaupunkipoliittinen ryhmä antoi tästä elokuussa kannanoton, jonka mukaan asiaa tulisi ryhtyä selvittämään.

SUOMEN KUNTALIITTO

Pekka Montell
verotuksen erityisasiantuntija